



Lausunto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

30.5.2022

HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

Maanomistajain Liitto – Jordägarnas Förbund ry pitää kannatettavana tavoitetta luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja luonnonsuojelulain selkeyttämiseksi.

Lakiehdotus ei kuitenkaan vastaa kaikilta osin näihin tavoitteisiin. Erityisesti lain selkeydessä mennään jopa päinvastaisen suuntaan. Esimerkiksi ekologinen kompensatio ja luontovahinko ovat epäselviä käsitteitä ja niiden vaikutuksia maanomistajan näkökulmasta on erittäin vaikea ennakoida. Sama koskee varovaisuusperiaatetta ja selvillä olo velvollisuutta.

Tämä lakiluonnos ottaa kantaa luonnonsuojelulain uudistamiseen. Maanomistajat ovat vuosisatojen ajan hoitaneet luontoa ja ympäristöään. He ovat ne kansalaiset, jotka tehokkaimmin voivat myös panna käytäntöön tarvittavia muutoksia luontokadon pysäyttämiseksi. Siihen tarvitaan jatkossa yhä enemmän avointa vuorovaikutusta, objektiivista tiedonhankintaa sekä tutkimusta. On siis erittäin tärkeää pitää maanomistajat tiiviisti mukana kaikessa luonnonsuojelutoiminnassa ja siihen liittyvässä lainsäädäntötyössä.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

Mikäli uuteen Suomen Luontopaneeliin tulee muitakin tahoja kuin tieteen ja tutkimuksen edustajia, mukana on oltava myös vahva maanomistajien edustus, koska maanomistajat ovat se ryhmä, jonka omaisuuteen toimet kohdistuvat.

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

Biodiversiteettistrategian ja toimeenpanosuunnitelman valmistelussa on maanomistajilla oltava vahva rooli.



Vapaaehtoiset luonnonsuojelun toimenpideohjelmat ovat kannatettavia. Luonnonsuojelun tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja täyden korvauksen periaatteeseen. Tämä koskee erityisesti luonnonsuojeluohjelmia, joiden valmistelussa maanomistajien on oltava mukana alusta alkaen. Mikäli luonnonsuojeluohjelmasta aiheutuu toimenpiderajoituksia, on niistä maksettava täysi korvaus koko rajoituksesta.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

Maanomistajalla on oltava keskeinen rooli erilaisissa ennallistamis-, kunnostus- ja hoitotoimenpiteistä. Ennen suunnittelun aloittamista on oltava yhteydessä maanomistajaan ja vastaavasti maanomistaja on pidettävä tiiviisti mukana hänen aloitteistaan tehtävissä toimenpiteissä.

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

Natura 2000 -verkokoston alueella tehtäviä toimenpiteitä saa kieltää vain välttämättömistä ja erittäin perustelluista syistä. Kieltoja ei saa laajentaa alueiden ulkopuolelle.

6 luku Luonnonsuojelualueet

Luonnonsuojelualueen perustaminen yksityiselle maalle tulee perustua pääsääntöisesti vapaaehtoisuuteen ja täyteen korvaukseen. Yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksissä tulee ottaa huomioon maanomistajan näkemykset. Pysyvän luonnonsuojelualueen vaihtoehtona on aina tutkittava määräaikaisen rauhoittamisen mahdollisuus.

Metsästys tulee sallia, ellei sen kieltämiselle ole erityisiä aluekohtaisia perusteita.

Luonnonsuojelulaissa tulee käyttää selkeyden vuoksi riistaeläimistä samoja termejä kuin metsästyslaissa (ei siis valkohäntäkauris).

Yksityisen luonnonsuojelualueen lakkauttamisen hakemisen oikeus tulee olla maanomistajalla ja viranomaisella, ei epämääräisellä taholla ”jolla asiassa on intressi”.

Mikäli suojeluedellytykset päättyvät, on viranomaisen tehtävä suojelualueen lakkauttamispäätös maanomistajan sitä hakiessa.

7 luku Luontotyyppien suojelu

8 luku Eliölajien suojelu



Mikäli rauhoitetut eläimet aiheuttavat vahinkoa maa- ja metsätaloudelle, on niiden karkottamiselle tai jopa ampumiselle annettava tarvittava määrä poikkeuslupia kohtuullisessa aikataulussa. Rauhoitus on lopetettava kokonaan, jos laji ei ole enää uhanalainen. Rauhoitetun lajin aiheuttamat vahingot on korvattava täysimääräisesti.

9 luku Vaihdata, maahantuonti ja maastavienti

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

Maanomistajalle tulee ilmoittaa välittömästi ja henkilökohtaisesti, mikäli hänen omistamalleen alueelle esitetään maisemanhoitoaluetta. Alueen perustamista harkitessa tulee antaa erityinen painoarvo maanomistajan näkemykselle. Maisemanhoitoalueen vaikutukset maankäyttöön on liian epämääräisesti määritelty ja ilmaus määräysten merkityksellisestä haitasta on epäselvä. Myöskään korvauksista ei ole asianmukaisesti säädetty.

Luonnonmuistomerkkien rauhoittaminen tulee pääsääntöisesti perustua vapaaehtoisuuteen. Maanomistajalla on oltava oikeus asettaa omalle maalleen jokamiehenoikeuksia rajoittavia kylttejä, ainakin jos siihen on perusteltu syy. Esimerkiksi maaston kulumisen, häiriön aiheuttaminen, luvaton tulenteko ja roskaaminen ovat syitä rajoittaa jokamiehenoikeuksia.

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

Ekologisen kompensaation lisääminen luonnonsuojelulakiin ei ole perusteltua. Ennen lainsäädäntöä on odotettava pilottihankkeen tuloksia.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

Suojelualueiden hankinta on perustuttava vapaaehtoisuuteen ja täyteen korvaukseen. Maanomistajalla on oltava oikeus kahden vuoden jälkeen luonnonsuojeluohjelman hyväksymisen jälkeen hakea lunastusta.

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

Maanomistajalla on oltava oikeus saada kaikki tiedot, jotka on liitetty maaomaisuuteen. Tämä koskee myös vapaaehtoisten keräämiä havaintoja esimerkiksi linnuista, maisemista ja luontotyypeistä. Viranomaispäätösten tulee perustua aina virkavastuulla varmennettuihin tietoihin.



Kaikki maanomistukseen vaikuttavat suunnitelmat, päätökset ym on lähetettävä suoraan maanomistajalle. Pelkkä sanomalehdessä tai esimerkiksi kunnan tietoverkossa julkaistava ilmoitus ei ole riittävä tiedotustapa.

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

Viranomaisen tulee ilmoittaa mahdollisuuksien mukaan ennakolta kulkemistarpeesta toisen alueella, tarkastuksista ja toiminnantarkkailusta.

Väliaikaisen toimenpidekiellon tulee olla mahdollisimman lyhyt. Toimenpidekiellolle, joka annetaan alueille, joiden lunastus on vireillä, on määrättävä maksimiaika, joka saa olla enintään kaksi vuotta.

15 luku Muutoksenhaku

Kaikissa päätöksissä, jotka koskevat maanomistusta tai maanomistajan oikeutta hyödyntää tai suojella omaisuuttaan on oltava valitusoikeus myös maanomistajien oikeuksia edistävillä rekisteröidyillä yhteisöillä. Tämä oikeus ei voi rajoittua vain luonnonsuojeluohjelmien hyväksymiseen.

Reijo Karhinen
puheenjohtaja

Tuija Nummela
toiminnanjohtaja



Maanomistajain Liitto
Jordägarnas Förbund